

"Soča"

Izhaja vsak petek o polnoči in velja s prilogo "Primorski List" vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4-40.
pol leta 2-20.
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravitelstvu.

"Primorski List" izhaja vsakih 14 dni ob enem z "Naravnimi" (nepravilno) "Sočinskimi" številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadarkoli je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznani.

in "poslanice" plačujejo se za štiristopno petil-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 2
6 3

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Ninski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravitelstvu "Soče". — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravitelstvo je v Marzingerjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

K državnemu proračunu.

S hvalevrednim zanimanjem spominjal se je naš državni poslanec dr. Gregorčič pri pretrganju letošnjega državnega proračuna v proračunskem odseku sodnijskih razmer na Primorskem in posebej se na Goriskem in v Gorici. Prepričani smo, da njegove besede ne bodo brez uspeha, ker živa beseda, s katero se govori vladni obraz, pojasni marsikaj bolj, nego je to mogoče storiti s pisano besedo, in ko vlada od blizu pozna katero stvar, je hitreje pripravljena, dati svojo pomoč, ako ima resno in dobro voljo. Po takih ustnih pojasnitvah in razpravah spoznavajo pa tudi zastopniki drugih dežel, da se nam krivica godi in da je vlada dolžna, ustreči našim upravičenim in postavnim zahtevam. Tako je z ozirom na porotna sodišča pritrjeval našemu poslancu nemški levčar dr. Menger, ki je izrekel, da treba določeno postavbo iz leta 1873, tako premeniti, da se bodo mogle vsi obravnave pred porotniki brez pomoči tolmačev. Konservativni minister ni kazal toliko poguma, da bi mislil na premenbo postavbe, ako ta ne ustreza potrebam in pravičnim zahtevam avstrijskih narodov. Liberalni levčar je pa spoznal kot potrebno, da se v ustavni državi sodi državljan pred sodniki, ki so veščiji njegovega jezika, in izrekel, da treba celotno postavbo premeniti, ako ne zagotavlja državljanom te pravice po svojem sedanjem besedilu. Takim postopnim besednim nemškega levčarja, ki se je izredno skliceval na razmere v Primorju, moramo le pritrjevati in hvaležni biti njemu, ki jih je izrekel.

Zakon o porotnih sodiščih z dne 23. maja 1873. razvaja v svojem prvem paragrafu pogoje, katere mora kdo izpolniti, da je sposoben, priti med porotnike. Treba je, da ima najmanj trideset let, da zna pisati in čitati, da ima v Avstriji domovno pravico, da ima svoje domovje vsaj eno leto v občini, v kateri sedaj biva, ter da plačuje izravnih davkov brez doklad vsaj deset gold., ali da je izvršil vseučilišče. Z ozirom na te pogoje in z ozirom na to, da v goriski deželi biva 145.000 Slovencev, pa le 70.000 Italijanov in Furlanov, je razvidno, da pri goriskih poroti bi moralo biti, ako že ne več, pa vsaj toliko Slovencev kot Lahov, kajti med slovenskim ljudstvom je omika bolj razširjena nego med lastnim in davkoplačevalcem od 10 gld. naprej stejejo Slovenci vsaj toliko kot Italijani.

Vkljub temu so porotne sodnije v Gorici tako sestavljene, da med 36 porotniki so navadno le 3 ali 4 Slovenci.

To prihaja, kakor pojasnjuje interpelacija, ki je bila v tej zadevi podana v letošnjem zasedanju deželnega zbora goriskega, oddal. ker v Gorici se zahteva, da se kdo sprejme med porotnike, se drug pogoj, ki se ne nahaja v zgore navedenem zakonu, namreč *znanje laškega jezika*. Pri letošnji sestavi porotne liste sta dva člana komisije protestovala proti takemu postopanju, ali ostala sta v manjšini. Med tem, ko Slovenci ne more priti v porotno listo, ako ne zna laškega jezika, se od Lahov ne zahteva, da bi znali slovensko, dasi sta oba jezika po državnem temeljnem zakonu ravnopravna.

Člen peti zakona o porotnih sodiščih ukazuje izrečno, naj zapisujejo župani v prvotni porotniški imenik, katere deželne jezike kdo ume in katerega jezika se navadno poslužuje. In § 9. istega zakona nalaga okrajnim glavarjem, naj posebej zaznamujejo tiste po zapisanih predložene moze, ki so med drugimi bolj sposobni za porotniški posel, v deželah z mešanim prebivalstvom posebno take, ki umejo več jezikov. Kakor se torej od Slovencev zahteva, da naj umejo italijanski, tako naj se zahteva od Lahov, da znajo slovenski, če hočejo biti porotniki; potem se bo lahko razpravljalo pred porotniki v katerem koli deželnem jeziku brez tolmačev. Dokler se pa Italijani sprejemajo med porotnike, če tudi ne umejo slovenskega jezika, ni pravega uzroka, zakaj bi se ne sprejemali tudi Slovenci, ki ne umejo italijanskega.

Zato se godi, da prihajajo slovenski obtoženci pred laške porotnike in da se vrše obravnave s pomočjo tolmačev. Dr. Gregorčič je omenil, kako je neki slovenski obtoženeц vložil pritožbo ničnosti na najvišje sodišče prav radi tega, ker so ga sodili v tiskovni pravdi moze, ki niso umeli obtoženega članka v izvirniku, ter da najvišji sodni dvor je

pritožbo odklonil z razlogom, da obtoženeц je bilo mogoče, odkloniti one porotnike, ki niso umeli njegovega jezika. Poslanec je izrazil svoje mnenje, da to utemeljenje najvišjega sodnega dvora je stvarno napačno in da bi le tedaj veljalo, ako bi imel obtoženeц pravico odkloniti vse one porotnike (v onem slučaju menda 32), ki ne umejo njegovega jezika, česar pa zdaj ne more storiti, ker v najugodnejšem slučaju more odkloniti le dvanaest porotnikov. Poslanec in vladni zastopniki so govorniku pritrjevali in minister ni vedel na to drugega odgovoriti, ko da razsodba ima že pravno moč in da zakoni niti ne dajejo moči, da bi mogel pomagati v tej stvari. Razvidno je torej, da je zakon o porotnih sodiščih res nedostaten in da treba premeniti, oziroma popolniti ga, kakor je zahteval celo nemški levčar. Prav hvaležni smo poslancu dr. Gregorčiču, da je to važno upravljanje sprožil in obširno razpravljal v proračunskem odseku.

Kar zadeva postopja, v katerih se nahajata mestno-odredjeno okrajno in okrajno sodišče z določenimi zapori v Gorici, govori in piše in računi se že mnogo let, a do novega zidanja ni še prišlo, ker zdi se, da pravno ministerstvo je zadnje, ki dobiava avdijenco pri finančnem ministru, ko je ta večinoma že drugim odločil vsote, ki so mu na razpolago. Da bi pravosodnemu ministru nekoliko vnel za hitrejšo pomoč v tem oziru, opisoval je dr. Gregorčič nezdružbe, nezadostne in varnostne življenja nevarne prostore v Gorici, ki služijo nekaj sodiščem, nekaj zaporom. Navajal je pogoste boleznin med zaprtimi, pomanjkanje prostora, zraka in svetlosti, vsled česar se zaprti po noči tako vstajajo, da eni spijo do polnoči, drugi po polnoči, med tem ko drugi med tem stražijo ali strašijo, kar jim je ljubše. Sedajni zapori dajejo pa tudi v pravnem oziru povod raznim pritožbam in nikakor ne ustrezajo zahtevam obstoječih predpisov in preiskovalnih sodnikov. Vladni zastopniki so se čudili takim razmeram in so odobravalni nasvet našega poslance, naj bi se izročilo sedanjemu lastniku okrajne sodnije, znanemu bogatini Geconiju, da bi na svoje stroške sezidal vse potrebne prostore za sodnije in zapore v Gorici proti temu, da bi se država zavezala, plačevati obresti in amortizacijo vlozene glavice ali vsaj najemnine skozi več let. Prav bi bilo, ako bi se ta nasvet in načrt tudi izvršil; ali gotovi nismo še.

Za novo okrajno sodišče v Kobaridu došla so na Dunaj ugodna poročila od vseh strani. Tudi minister se je ugodno izrekel o tej važni zadevi za Kobarid in njegovo lepo okolico. Nadejati se je torej, da v nekaterih letih se to sodišče tudi res ustanovi. Od tega je pa treba vedno drezati, da ne zaspi.

Da je dr. Gregorčič z ozirom na srednje šole v proračunskem odseku zahteval, naj se ustanovijo v Pazinu hrvatska gimnazija, v Gorici pa slovenske paralele, je "Soča" že zadnje povedala, kakor tudi, kaj je minister na to odgovoril. Neki primorski list pisal je o tej stvari nekoliko drugače, čes da "minister je prav neprijazno odbil Gregorčičeve zahteve, rekoč, da vlada ima gledati tudi na želje Italijanov in Nemcev, koji jo podpirajo", v tem, ko jo primorski Slovanci ne podpirajo.

O tem, kdo vlado podpira, ni minister nič govoril, kakor tudi ne o tem, da bi se stela vlada v dolžnost, izpolnjevati zakone in skrbeti za javno blaginjo in ljudski omiko le v tistih deželah ali le tistih narodov, katerih poslanci jo podpirajo. Ministra notranjih zadev Bacquehem in trgovine Wurnbrandt izrazila sta se celo javno nasproti Čehom in Dalmatincem, prav v nasprotnem smislu. Minister Madejski je odgovarjal gledé na zahteve narodnih srednjih šol, oziroma paralel, poslanece dr. Kaizlu in dr. Gregorčiču hkratu in sicer tako, da je izrazil načelo, katerega se hoče držati v pogledu na take zahteve. To načelo je "Soča" zadnje objavila. To načelo ne govori za celjske paralele; zato se je minister skliceval na odredbe svojega prednika, katere da ima izvršiti, ako se obistinitjo stavljeni pogoji. To načelo tudi ne ugaja hrvatski gimnaziji v Pazinu, ker med deželnimi in državnimi poslanci isterskimi vsaj za zdaj ni pričakovati skupnega postopanja v tem oziru. To načelo je pa jako ugodno Goricanom, ker zahteve deželnega zbora goriskega gledé na narodne srednje šole v

Gorici so že stare, in ker o sedanjih državnih poslancih goriskih je pač pričakovati, da bodo v tej stvari složni in skupno postopali. Če tudi bi bilo to načelo postavljeno iz namena, da bi se zahteve po narodnih srednjih šolah v Avstriji omejile, je vendar izjemno za gorisko deželo najugodnejše. To je priznal in v odseku javno izrekel tudi katoliški poslanec prof. Šuklje, kateremu nikdo ne bo očitati, da ne podpira vlade. Ta poslanec se je ministru zahvalil za obljube gledé na kranjsko in celjsko gimnazijo ter dostavil, da z načelom, katero je minister postavil gledé na srednje šole v deželah z mešanim prebivalstvom, so slovenske in italijanske paralele v Gorici načeloma že dovoljene, ker v tej deželi se nahajajo pogoji, katere je navedel minister. Ministrov odgovor na Gregorčičeve zahteve je torej za ono deželo, katero zastopa v državnem zboru, namreč za Gorisko, jako dovoljen. Odvisno je zdaj od goriskih poslancev, da se stvar nadaljuje. O složnem in skupnem njih postopanju ne dvomimo; zato gojimo nado, da se izpolnjuje že stare želje našega prebivalstva.

Goriski "Corriere" je znal povedati, da je minister Gregorčič osorno zavrnil, ker se je potoževal o nenavadni strogosti in drugih neredih na naših srednjih šolah. Minister se je res potegnil za svoje uradnike, kar mu služi le v čast in priznanje, ali prepirno upravljanje med ministrom in poslancem je bilo neko drugo, ki se je rešilo v popolno zadovoljnost poslancev. Iz ministrovih besed je bilo razvidno, da ni bil dobil še razprav goriskega deželnega zbora o naših srednjih šolah, in da je bil Gregorčičeve besede tako razumel, kakor da bi služil kot vir njegovim informacijam zapisnik neke uradne seje z dne 14. febr. Poslanec je temu odločno oporekal ter navajal, da v Trstu in v Gorici se že dolgo javno in splošno govori o stvarih, ki se dozdnevajo ministru tapu; da v deželnem zboru goriskem so se stavile obširne interpelacije o razmerah na srednjih šolah goriskih že 1. in 8. februarja; da 8. febr. je bila sprejeta v dež. zboru goriskem v tem oziru resolucija, katero je predlagatelj utemeljil z obširnimi govori; da torej njegovi viri za navedene pritožbe so popolno neodvisni od zapisnika seje, ki se je vršila še le 14. febr. Rekel je, da potrebna vsebina tega zapisnika mu ni znana in da je zapisnik le radi tega imenoval, da bi se vlada iz njega uradno prepričala, ali in koliko se opravljene pritožbe, katere je navedel, ker ne zahteva, da bi vlada edino le na podlagi njegovih besed kaj ukrenila. Minister in njegov poročevalec sta z opetovanjem prikimavanjem vprico navzočih poslancev odobraval to pojasnilo. "Corrierova" osornost je torej le kratko trpela.

Z odgovorom gospoda ministra gledé na ljudske šole smo lahko zadovoljni. Odgovoril je v smislu zakona, da v tej zadevi odločuje v prvi vrsti nižja šolska oblast, a on le tedaj, ko dobi stvar v roko p o t o m n o t o k a. Za ta slučaj obečal je, da hoče soditi p o d o l o č b a h š o l s k e g a z a k o n a, ter je izjavil, da pri tem mu služi kot načelo, da v ljudski šoli naj se podaja pouk na podlagi materinega jezika. To je vse, kar zahtevamo v jezikovnem oziru za naše ljudske šole. Ako nam minister v tem ugodi, smo s te strani z njim zadovoljni. Ker poznamo ministra kot moža, ki svoje besede tehta in ki daje svojim besedam življenje v dejanju, nadejamo se trdno, da za njegove vlade se bodo tudi pri nas izvrševali zakoni, ki segajo v njegovo področje. Naravno bo potem, da taki vladi tudi narod in njegovi poslanci ne odrečejo svoje podpore.

Slovenci v Hohenwartovem Klubu.

Iz Ljubljane, 20. marca. (Izv. dop.)

Nekateri poslanci po vsej sili hočejo ostati v Hohenwartovem klubu in ob jednem pripravljajo javno mnenje za to, da bi glasovali za vladni predlog občne volilne reforme. Tako so se navadili vladni tlaku delati, da se baje že misli, ko bi le morali iti v opozicijo. Zato pa nam po listih v najzapeljivejših barvah slikajo uspehe svoje politike in kažejo vse lepe strani vladne politike. V tem oziru se poslužujejo posebno "Südsteirische

Post", ki z vso gorečnostjo zagovarja vladno politiko. V vsaki številki ve kaj novega povedati, kar bi moglo opravičevati naše vladne kimave.

Marsikateri Slovenec je z glavo zmajeval, ko je čital po listih, kakó je minister Madejski se na nedoloten čas odrljil osnovo paralel na gimnaziji v Celju. Mnogim je bilo le prejasno, da je vse le neka lepa odklonitev te slovenske zahteve. Minister si je izbral to obliko, da je pomagal slovenskim poslancem, da morejo še nadalje ostati v svojem klubu.

"Südsteirische Post" je pa prinesla dopis z Dunaja, v katerem se navaja več neverjetnih reči, da čitatelje prepriča, da učni minister v resnici misli na osnovo teh paralel.

Celjski in grški Nemci so bili poslali na Dunaj deputacijo, da bi ugovarjala osnovi slovenskih paralel, oziroma slovenske gimnazije v Celju. Ti deputaciji sta bili pri ministru jako hladno vsprejeti, posebno je to napravilo slab utis, ker je Celjane vodil dr. Foregger, ki ni pri koalicii. V vladnih krogih pa sedaj premišljajo, da bi se Celjanom vzela gimnazija in prenestila v Ptuj, kjer je sedaj že deželna spodnja gimnazija. Ptuj bi imel potem celo gimnazijo tudi s slovenskimi paralelkami. Na prvi pogled se vidi, da so vse to le slabo izmišljene kombinacije. Zaradi slovenskih paralel se bode gimnazija prenašala iz Celja v Ptuj! Pomisliti je vendar, da je Celje nekako središče dolnega Štajerja, da je v Celju okrajno sodišče, torej jako mnogo narodnjakov, kateri gotovo žele, da gimnazija ostane v Celju. Na vse to naj bi se pa vlada nič ne ozirala, temveč kar prenestila gimnazijo v Ptuj, liki mačka mlade. Pač dunajski dopisnik tega lista bode moral poiskati boljših argumentov, ako bo hotel dokazati resno voljo ministra Madejskega, da nam da slovenske paralele.

Proti dunajskemu dopisniku praške "Politik" je pa neki slovenski državni poslanec razkladal, kakó on sodi o volilni reformi. Vse to razkladanje je imelo namen, javno mnenje pridobiti za vladno volilno reformo. Ta učni slovenski politik, ki je najbrž profesor Šuklje, je pa stvar jako umetno razvil. Naravnost vladnega predloga ni hvalil, temveč najprej je razložil slabe strani Hohenwartovega predloga, da bi po njem Slovenci razen na Kranjskem povsod mnogo zgubili. Kar je povedal v tem oziru, s tem se pač popolnoma strinjamo. "Soča" sama je pisala povse v tem smislu.

Potem se je pa ta slovenski politik izrazil proti občni volilni pravici, za katero ne moremo biti Slovenci, ker se je bati proletarcev. Pri nas je nevarnost v tem oziru večja, ker ni majhnih dohodkarjev, kakor so v Nemčiji in na Francoskem. Da je ta pomislek povsem neosnovan, ve vsakdo, kdor kolikaj pozna slovenske razmere. Pri nas se o kakem proletariatu v tem smislu kot je v Nemčiji ali Franciji se govoriti ne more. Koliko je pa krajev na Slovenskem, kjer bi bilo zares kako večje število delavcev? Tudi je na Slovenskem v primeri z drugod mnogo manjših posestnikov, kateri so vsi bolj konservativnega mišljenja.

Pa kaj bomo razkladali, saj gospodu poslancu ni bilo za drugo, nego da bi pokazal ugodnost vladnega načrta, kjer delavci ne volijo z drugimi volilci vrste, in tako že naprej opravičil svoje glasovanje za vladni predlog. Da bodo poslanci, ki so ostali v Hohenwartovem klubu, glasovali za vlado, to je tako gotovo, kakor bi bilo z žbeljem pribito. Može se boje vsakega pomnoženja volilcev. Strah jih prešinja, ko bi se tudi na Kranjskem začelo kako bolj živo politično življenje. Da delavci dobe volilno pravico mej drugimi volilci, začeli bi se naravno od njih voditi pri nas sklicevati ljudski shodi. Druge stranke bi bile tudi prisiljene sklicavati shode. Po teh shodih bi se razpravljala razna politična upravljanja. Prebivalstvo bi začelo samo misliti in paziti na delovanje svojih zastopnikov. Pri volitvi bi ne zadostovalo, da se iz Ljubljane kandidatje priporočijo in se zanje pridobijo nekateri uplivnejši moze.

To je krivo poleg želje, v vsem ustreči vladi, da nekateri slovenski poslanci se takó upirajo vsakemu razširjanju volilne pravice. Sicer pa dobro vedó, da bi z razširjanjem volilne pravice Slovani v Avstriji prišli do naravne večine. Res bi zavladal nekaj bolj demokratičen tok, ali to bi nič ne škodovalo, saj Slovenci moramo zajemati svojo moč

globoko iz naroda. Škodovalo bi pa tudi ne, če bi novi tok odnesel mnogo sedanjih slovenskih politikov oportunistov, ker se gotovo nikjer bolj, kakor pri Slovencih, čuti v javnem življenju potreba novih moč.

Naše narodno gledališče.

Iz Ljubljane, 20. marca.

V letošnji gledališni in koncertni dobi izvila je slovenska Ljubljana tudi na polju, katero je bilo še kolikor toliko v rokah naših narodnih nasprotnikov, istim prvenstvo iz rok, — zmagala jih je sijajno in častno. Poglejte našo krepko razvijajočo se „Glasb. Matico“, pogledajte — naše gledališče.

In raz obraze onih, ki so nas gledali doslej bolj po strani, razočarali smo tiste ironične gube; nedavno bilo jim je slov. gledališče še nekaka ponesrečena igrača, letos pa ste naši gledalci, slovensko in nemško, spremenili ulogi, ako sploh za slov. gledališče ni preponizevalna taka primera.

Glavne zmage slavila je naša opera, dočim je bila slov. drama še nekoliko bolj v ozadju, česar bi seveda ne bilo, ko bi bile osebe, sodelujoče pri njej, isto tako postrtovalne (izvzeti mi je tu res pridno žensko osebo in gosp. Verovska), kakor so one pri operi. Ko bi se tudi od strani drame pokazalo toliko resne volje, kakor sta jo pri operi pokazala zaslužni kapelnik prof. Gerbič in neutrudni režiser Josip Noll, bili bi tudi vspehi drame opernim jednaki. Tega pa žalibog ni, in ali bo slav. odbor „Dram. društva“ mogel, s sedanjo svojo odločitvijo nakrat pričarati, česar smo pogrešali, je še odprto vprašanje, ker je bil doslej — takole na ušesa povedano — malo preveč rahel. S sedanjimi razmerami pa je razvijanje slov. drame povsem nemogoče!...

Kar se tiče igranske osebo, je pa tudi „smola“; nekatere stroke niti zastopane niso. No, pa to bi že še bilo, ko bi bili le tisti igralci, ki so, marljivojši. Vse stroke pa se spajajo v gosp. Borštniku in tu moramo ga res pohvaliti, akopram ne za predstavo žalostnega spomina — „Iz dobe kotljonov“... Žalibog, izgubili smo v poslednjih letih precej vrlih igralcev: Slavka, Kocelj, i. Sršena. Mislim, da bi zadnja dva bilo še možno pridobiti. Pustimo pomisleke — slovensko gledališče bi se z njima znatno povzdignilo in to je glavna stvar. Sosebno gledé na Sršena naj odbor pomisli, da je vendar boljša prijazna beseda starišči slov. igralcev, kakor pa koketovanje — z nemškimi igralci. Na vsak način pa naj odbor zamaši praznote. Vsi igralci naj delujejo potem z ljubeznijo do umetnosti, do naroda — in potem bode gotovo teklo vse gladko. Ugled gledališča bode njihov ugled. In če bo pri vseh ljubezen do iste stvari, potem bo tudi pogrešana — sloga. Pozabimo časih, da smo Slovenci, ki se radi pripravimo!

Predno preidem k operi, pomudim naj se še nekoliko pri predstavah drame. Lepo uspele drame bile so prav za prav samo tri: „Dama s kamelijami“, „Fedora“ in „Valenska svatba“. Zvezda vseh bila je gospa Borštnikova. Vsa hvala ji, pa tudi — vse opazke. Izmed drugih iger bili ste jedino dobri oni, pri katerih je gostoval član hrvatskega gledališča gosp. Vlačav Anton. Da bi se vsekdar naši igralci in — režija tako bali blamaže, kakor so se je takrat! Vse ostalo pa je bilo precej megleno. Navadno je volja dobra, pa moči ni, — a pri nas je baš obratno. Preostro pa nam vendar ni karati naših igralcev, ker bi morda tudi volja bila, ko bi se od neke strani dosledno ne delalo na to, vzeli sodelujočim vse veselje. Molčalo se je o tem že predolgo, no, vsakdo se nadeja, poravnati mirnim potom zlo in pametni se zanaša na končno spoznanje pametnega; ker pa je bilo vse zaman, govori se sedaj glasno in — jasno, govori se sicer odločno, a vendar še vedno — proseče... Ne razume naj nas napačno dotični gospod; — mi mu njegovo umetništvo povse pripoznamo in celo ponosni smo na to, da se je tak umetnik povspel iz „Dram. društva“. Takih mož ima malo naš narod in takih mož naloga je, koristiti narodu, povzdigniti ga; to pa je le možno, ako se sami nekoliko — žrtvujejo. Ni pa lepota, da taki možje takoj, ko se jim zapoje nekoliko slavospev, silijo v tujino, ne vedoč, da se ondaj njih delovanje le zgubi. Pač malo je nesebičnih mož Gerbičevega kroja!

Izvirna igra bila je samo jedna: Vošnjakov „Premogar“. Funkov „Očetov spomin“ uprizori se še le v prihodnji sezoni. Nadejamo se, da preseže Funkov „Očetov spomin“ vse dosedanje pojave izvirnikov.

Sedaj pa k operi, ki je takorekoč stmolglavila nemško gledališče; da pa bode poraz popoln, skrbí naj naše občinstvo, ki naj se ne bje po zobeh s tem, da zahaja v nemško gledališče. Na slučajno ujudnost in prijaznost kaknega nemškega ravnatelja se ne moremo ozirati. — Kaj posebnega mi o operi ni omeniti, ker vsakdo, kdor se le kličikaj zanima za naše pojave, vé za uspehe naših oper in ker so tudi ocene naših listov o operi bile sploh stvarne — sicer polne hvale, a opravičene — mi je tu povdarjati le velikanske zasluge prof. Gerbiča, ustanovitelja naše opere in pa vzgledno vstrajnost vseh sodelujočih članov. Da bi se obogatili tudi drugo leto naš oder s takó mogočnimi operami, kakor so bile: „Carostrelec“, „Prenosišče v Granadi“

„Stari zenin“ in svetovna — „Prodana nevesta“!

Naj tudi v letu 94-95. odbor deluje z letošnjo pridnostjo in do tedaj spokori naj se naše igralno osebo. Občinstvo pa ne hodi samo k operam, ker so — „moderne“, ampak podpira naj tudi dramo, potem šele dobimo v last ono, kar je naše — deželno gledališče kranjsko. Malokdó spozna, kakó velik faktor je v Ljubljani gledališče. Kdor ima v našem gledališču prvo besedo, tisti gospoduje Ljubljani. Letos smo jo imeli hvala Bogu mi in kaka sprememba zgodila se je z nekaterimi krogi! Samó z izključno slov. gledališčem je slov. Ljubljana na trdnem. — Vi pa, rodoljubi z dežele, romajte v bodoče — stotakó pridno k našim predstavam, kakor ste romali letos. Krstili ste letos naše gledališče v — „vseslovenski narodni zavod“, skrbite, da bo vedno upravičen ta pridevek. Sodelujmo vsi pri prosvetnih naporih trudoljubnih mož, bodejo naj „bele“ ali „črne“ barve, saj nas skupno delo na prosvetnih poljih končno vendar združi tudi — na drugem!

Dov.

(Ne poznamo najnovejših odnošajev za kulisami slovenskega gledališča, vendar smo pričeli gornji dopis iz peresa našega mladega dopisnika g. Dovč. — naš navadni dopisnik brez podpisa je že izkušen rodoljub — ker smo prepričani, da je pisal ta dopis z najboljšim namenom: koristiti razvitku našega narodnega gledališča v beli Ljubljani. Uredn.)

O zvonovih.

Iz Gorice, 12. marca. Prav ste imeli, g. urednik, da ste odložili drugi del mojega dopisa. Gospodje iz St. Petra so mi jako ugledili s svojo „Izjava“. Učinili so, kar sem jaz nameraval. Prihranili so mi oni del dopisa, ki mi je bil jako neprijeten, kajti ni mi bilo možno, ogniti se v njem osebnosti, ki so mi tako zoperne, kakor so se mi videli potrebne za dokazovanje. S to „Izjava“ so mi potisnili nehote v roko ostro orožje, ki bi je lahko porabil prav občutno zoper nje. A tega ne storim, ker nočem žaliti. „Izjava“ potrjuje posredno, kar sem trdil v prvem delu dopisa, namreč, da imajo (St. Peterci) tri zvonove, ki odgovarjajo le duhu sedanjega časa. Takih zvonov pa, ki se dajo presojati le kot kupčijski izdelki, jaz ne ocenjujem; moje stališče je stališče umetnosti.

Kakih velikanskih žrtev ne poklanja človeštvo posvetni umetnosti, a za čast najvišjega bitja, ki je izvir vseh umetnostij, naj zadošča vsaka zvonarska pokveka (jaz ne mislim tu na šempeterske zvonove!) Tako daleč lahko pridemo, ako se naslanjamo na „umetniški okus“ nekega ljudstva. Nadejam se torej, da so se gg. le v silo oprijeli te „ljudske zadovoljnosti“, ki je nezanesljivejša nego „kaplja na listu“.

Najboljši dokaz za to najdejo na novih zvonovih v Dolenji Vrtojbi. Zvonovi, komaj došli, pridobili so si največjo „zadovoljnost“ občanarje, a zadostila je le jedna beseda šempeterskega veljaka na javnem prostoru, in — z Bogom „zadovoljnost“! Zdaj čakajo Vrtojbenici komaj trenetka, da vržejo vse tri zvonove z zvonika. Taka je „občinarska zadovoljnost“! Toliko bodi dovolj tudi o St. Peterskih zvonovih, katerih jaz torej ne priporočam niti onima dvema vasema v hribih.

V odpadlem delu mojega dopisa je nekaj stvarnih mislij, katere se mi vidijo — gledé na sedanjo nevednost v zvonilstvu — vredne, da je otmem „iz požrešnega urednikovega koša“. Ona nevednost izvira večinoma iz neznanja zvonarskih sistemov.

Vsak zvonar ima namreč po obmerih (dimenzijah) v kalupih za svoje zvonove poseben sistem. Ta sistem daje vsem zvonovom dotičnega zvonarja v glasovih neki poseben znak. Ta znak se utegne pač nekoliko spremeniti, kolikor upliva nanj kakovost bakra in čina, gorkota in čiščenje bronca med topljenjem, i. t. d. Vendar je ves ta upliv premajhen, da bi bil odločilen. Merodajen faktor so pač le obmeri v kalupih. Ti obmeri pa se ne dajo kar čez noč spreminjati. Marsikak zvonar se take preosnovne niti ne loti celo svoje življenje. Tako prepušča svoj sistem svojim otrokom, kakor ga je podedoval po svojem očetu, in ta morda po svojem dedu. Da se sistemi v zvonarstvu tako redkokdaj menjujejo, uzrok so velike umetniške težave in gmojne žrtve, katere provzročuje njih menjevanje. Zvonar, ki se hoče lotiti tega menjevanja, mora biti temeljito izobražen, strokovno izkušen in — petičen. Predno se upa zvonar z novim sistemom na dan, mora ga tudi praktično poskusiti. Za to pa mu je treba denarja, de-

narja in denarja. Pod palcem mora imeti toliko, da mu imetje dovoli žrtvovati tudi tisočake. To pa je, kar marsikatega zvonarja že naprej oplašči. Teoretiško osnovan načrt novega sistema — naj si boče še tako popoln — ne daje niti zagotovila za prakso. Ta načrt je treba poskušati v vseh možnih variacijah, zvonove za poskus izliti po njem v različnih velikostih. A da bi le po jeden liv zadoščoval, ne bilo bi tako hudo. Za ponesrečenim prvim livom sledi večja ali manjša poprava načrta, za tem drugi liv, itd. itd. Prelivanje in prelivanje je navadna prva usoda novega sistema.

Iz tega moremo sklepati, koliko smemo pričakovati od zvonarja, da nam popravi napake svojih zvonov, katere naj nam prelije. Ako se napaka tiče ubranosti v uglasenju zvonov: da je jeden zvon po glavnem glasu previsok ali prenizek; ako niso postranski glasovi harmonično ubrani z glavnim glasom: da je slisati v brenčanju in celo v zvonjenju neko „brenčanje“, da se to popravi s prelitjem. Ako je pa znak glavnega glasu („Klangfarbe“) tak, da nam ne ugaja; recimo, da je glas pretih, pokrit (kak: ga ima n. pr. vojaski boben, pokrit s suknom pri pogrebnihih sprevedih), da je podoben glasu kotla ali bakrene pokrovke, da se glas hitro izgublja, da je lesen, i. t. d.: potem so to napake, ki se ne dajo odpraviti s samim prelitjem (po prejšnjem sistemu); vsek pa je treba novega sistema. Če ga pa nima zvonar že pripravljene in izkušane, no potem — bodimo uverjeni — da ga nalašč za naše zvonove ne osnuje. Dokler se pa to ne zgodi, ne odpravijo se te glavne napake. Naša „županstva in farna predstojništva“ naj si to le dobro zapomnijo: Ako najdejo svoje nove zvonove (po preteklih šestih mesecih!) pretihe, prešibke, ter je mislijo prelititi, terjajo naj od zvonarja nov sistem, ako ga nima, poiščejo naj si drugega zvonarja! Kdor torej obsoja zvonove zaradi znaka glavnega glasu „v pekel“ in kuje potem po istem sistemu prelite zvonove „v tretja nebesa“, ta je sam gluhi ali pa hoče delati gluhe druge ljudi.

Naročniki zvonov naj se torej ne dajo slepti od sedanje grde razvade, ko hoče že vsaka vasica imeti zvonove nizkih glasov **). Ne nizek glas, ampak lep, čist, krepak, poln, zveneč in mogočno brenčec glas, ta daje zvonu veljavo. Le poslušajmo tak zvon — če je tudi visoko uglasen — kako mogočno doni, kako pretresa njegovo valovito brenčanje zrak, kakó krepko sumi daleč na okrog, da je posame neudarec kembeljna iz tega šumenja komaj slisati! Naše uho se pa divi temu harmoniskemu vrvenju kot bi slisalo ubrano glasbo. Takih zvonov nam Bog daj! — O priliki se še oglasim in povem svoje nazore o tem, kakó naj se dslajo pogodbe z zvonarji.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Izv. dopis.) Poslanci slovenski, kateri so ostali v Hohenwartovem klubu, so sedaj strašno ponosni, ker je minister Madejski obljubil kranjsko gimnazijo, ne da bi zahteval kak letni donesek od kranjske občine, in pa nižjo gimnazijo v Celju. Seveda, če gledamo ministrove obljube natančneje, pa vidimo, da niso kdo ve kaj novega. Gimnazija v Kranju je bila že pod prejšnjim ministrom zagotovljena in bi jo bili dobili, naj bi bil katerikoli minister. Dosegli so torej samo to, da se je občini odpustil letni donesek. Sicer pa še to ne vemo, je li njih zasluga, ako je minister Madejski naglašal, da se bode držal načela, da pri snovanju srednjih šol bode od občine zahteval samo poslopja. Minister se pač ni poprijel tega načela le Slovence na ljubo, temveč je gotovo imel pred očmi interese nemških oziroma poljskih občin. Ravno izjeme bi pa za Slovence ne bil delal, naj

*) Tudi zvonovi nizko uglaseni so lahko prethi in prešibki.

Dopisnik.

**) Ta razvada se res čedalje širi. Posamitne občine kar teknujejo druga z drugo, katere si omisli težje in dražje zvonove. Koliko tisočakov zapravijo po nepotrebnem edino zaradi nekega naprtačnega ponosa, zaradi slavoželčnosti pred svojimi sosedi. Nekje na Goriskem so napravili take zvonove, da se jim utegne nekega dne zvonik posuti, ker so ga morali v linah izsekavati, da so dobili potreben prostor. Zategadel se povsem pridružujemo nazorom g. dopisnika, ki je strokovnjak v zvonilstvu, namreč: ne prenapenjajmo svojih gmočnih močij edino iz uzroka, da bomo imeli ogromne zvonove z nizkim glasom, marveč gledajmo le na to, da bodo zvonovi dobro uglaseni, brenčeti, če tudi visoki in bolj lahki. S tem storimo za božjo čast gotovo še več nego z zamolklimi nizkimi zvonovi in si prihranimo na tisoče in tisoče goldinarjev, katere doslej neizmerno potiskamo v vedno lačne tuje žepce. — Kdor drugače govori, ta je nasprotnik gmočnemu bogastvu naših občin. Uredništvo.

so že klun in tovariši pri koaliciji ali pa ne. Kar se tiče celjske gimnazije, pa pač moramo reči, da ne gre dneva hvaliti pred večerom. Nam se pač zdi ministrov govor bolj odklonitev nego pritrdilo. Minister je jedino obljubil, da bode stvar preiskaval in to izjavo je poslalil s par ljubeznivimi besedami. To je pa tudi vse. Tacih obljub imamo Slovence iz prejšnje vlade že polne kose.

Da ima minister resno voljo, čemu so pač potrebne preiskave. Da je slovenska gimnazija potrebna, to je pač jasno kot beli dan. Tudi o tem ne more biti nobene dvombe, da se slovenski pouk obnese, ker se je obnesel v Ljubljani in v Mariboru. S preiskavami se hoče le stvar za tako dolgo zavleči, da Slovencev vlada ne bode več potrebovala. Potem se bode pa že našel kak izgovor, da se stvar odkloni.

Sicer je pa vsa ta stvar tako malenkostna, da rez ni vredno, da zato Slovenci delamo levičarjem tlako. (Takó je. Ured.) Najmanj zagotovila, da se nam dovolijo po vseh slovenskih pokrajinah slovenske ljudske šole, bi bili moralí doseči, da bi se ne bilo treba boriti za vsako ljudsko šolo na Koroskem, v Trstu ali pa v Gorici po vseh instancah. Če tega vlada ni hotela izpolniti, je bila dolžnost slovenskih poslancev, da bi bili izstopili iz koalicije in tudi Hohenwarta jako resno opomnili na to njegovo dolžnost. Veliko ni bilo pričakovati od koalicijske vlade, ali da bode kar tako odpravil učni minister slovenske poslance, bi pa nikakor ne bili pričakovali. Za take drobtine naj pa se naši poslanci pomagajo, da se po koaliciji nemško gospodarstvo utrdi v Avstriji.

Pa to še ni vse. Minister se je tudi zavaroval, da bi ga v bodoče Slovenci ne nadlegovali s kakimi zahtevami gledé na srednje šole. Rekel je, da v Celju se misli preiskavati, ker je prejšnji minister že dal neke obljube, drugače se bode pa držal načela, da se bodo srednje šole snovale oziroma jezikovno presnavljale, ako se o tem sporazumeta obe narodnosti kake dežele ali se pa izreko deželni zbori za to. S tem nam je minister kar rekel, sedaj ne zahtevajte več nobene srednje šole, oziroma paralele na Koroskem, v Trstu, na Štajerskem ali pa v Istri, ker da bi se štajerski, istrski, koroski ali trzaski deželni zbor izrekel za kako slovensko srednjo šolo, o tem še govora biti ne more. Tudi na kako sporazumljenje med Slovenci in Italijani na Primorskem ni misliti. Kar tako odločno pa se minister Gane ni nikdar zavrnil slovenskih zahtev. Zato se pa zares moramo vprašati, koliko časa bodo volilci mirno gledali, da njih zastopniki podpirajo nam nasprotno vlado, ker poslanci sami se nikdar ne vzbude.

Iz Sežane, 15. marca. — V nedeljo dne 11. t. m. imela je naša ženska podružnica svoj letni občni zbor v prostorih družnega poslance gospoda Rajmunda Mahorčiča.

V odbor so bile voljene sledeče gospe in gospice: Predsednica: gospa Zinka Rybat; nje namestnica: gospa Antonija Gabrček; blagajničarica: gospa Franja Gulič; nje namestnica: gospa Nežika Stofa; tajnica: gospica Nežika Pitamie; nje namestnica: gospa Marija Skrinjar; odbornici: gospici Mici Dolencova in Maša Dolencova.

Jako nas je užalilo, ker se je gospa Marija Mahorčičeva, soproga deželnega poslance Rajmunda Mahorčiča, radi bolehnosti odpovedala predsedništvu. Upamo, da nam blaga gospa tudi v bodoče ne odlegne svoje pomoči in svojih svetov.

In kadar jej ljubi Bog podeli zopet zdravje, želimo jo zopet videti na čelu naše podružnice, okoli katere se bomo zbirale kot hčerke okoli svoje matere. Izrekamo jej svojo najpriščnejšo zahvalo na nje trudu.

Izgubile smo letos še dve odbornici in sicer hčerko omenjene gospe, gospo Treovo, in gospico Josipino Kosovelovo. Bog daj obema obilo sreče v novem stanu, a naj nikar ne pozabiti v svoji sreči otročičev sv. Cirila in Metoda! — Tudi njima Bog poplačaj njihov trud. Sveta brata Ciril in Metod naj prosita za njiju, da bi jima ničesar ne kalilo zakonske sreče!

Pohvaliti mi je tudi gospice poverjenice: Ano Sarf v Lokvi, Lozej v Tomaju, Mimi Delak v Storhaju, ki so se po svojih močeh trudile in nabirale darov, da je naša podružnica tako lepo uspevala, da se je nabralo od lanskega leta meseca januarja do sedaj 300 gld. To je že lepa svotica. Zahvaliti se moramo tudi gospici Nežiki Pitamie, ki takó skrbno opravlja tajništvo in se trudi, da koristi, kjer le more, z besedo in gmočno. Prišrna jej hvala!

Slednjic prosimo našo novo predsednico, naj nam bode naklonjena, kakor bomo tudi me njej. Rade jej bomo pomagale, kjer in kolikor bomo mogle, da jej bomo lajšale trud in skrb. Siožne bodimo, ker le v slogi je moč!

A, da ne pereče kdo, da samo hvalim, moram, da-si ne rada, tudi grajati. Premalo zanimanja je bilo za občni zbor. Nekoliko večje udeležbe bi si pač želele pri občnem zboru. Ako se niso ustrašile poverjenice iz Tomaja in iz Storijske poti, ne truda, tem lažje bi prišle domače, ki ne zamudijo drugega nego pol ure, ali k večjemu eno uro.

Ni še zadosti, ako damo tisti goldinar in rečemo potem: saj opravijo tudi brez mene. Narodna dolžnost nas veže, da se zanimamo za vse; ker le tako lahko koristimo domovini, ako vemo, kje in kaj jo boli.

Zatorej, tovarišice drage, nič se ne izgovarjajte o prihodnjem obnem zboru, marveč pridite vse zavedne! Videle bodele, da se ne bodele kesale!

Iz Devina, 20. marca. — Že več časa smo slišali — tako od daleč — da v tlikajo nekateri „Legovci“ svoj nos v naš mirni Devin, kjer bi menda radi napravili združbo in zasejali sovraštvo med ljudstvom. Zadnji čas pa smo brali v goriskem „Corriere“, da se nas „Legi“ vendar hoče usmiliti, ter nam in vstanoviti šolo v „narodnem jeziku“ (— in to „vsled tople prošnje mnogih družinskih očetov“?) Buni! katerih? Ali morila tistih ribčev, ki niti ne vedo, kaj je „Legi“, — ali tistih sem došlih delavcev, ki živijo v Nabrežinskih kamenolomih, — ali tistih par sem „privandranih“ italijanskih podanikov, ki so danes tu, a pojdejo lahko jutri zopet v blaženo „patrio“? O, Devinci smo mirni, dobri ljudje; tu ne poznamo sovražstev zaradi narodnosti in jezika; ker smo ravno na meji, govorimo bodisi slovenski ali italijanski, kakor potreba nanese. Pešice Italijanov, ki je tu, pa dobro vé, da ni tu doma, da nima tu ukazovati da je treba tu znati tudi slovensko. Le skrbite, gospoda, sama za se, — mi sami najbolje vemo, kaj nam je potreba in kaj nam koristi. „Leginih“ grosev nimamo potreba, — naše solske oblasti so že same ukrenile potrebno, da bo naša šola skrbela za poduk mladine tudi v jezikovnem obziru. Mi smo dovolj pametni, da lahko sami vemo, kaj nam je prav. Kdor pa hoče tu biti „di sangue puro“, ta ima prosto pot! ite tje, od koder je prišel! — Ob tej priliki naj še omenimo, da nekateri zlorabljajo tudi imena naših knezov oseb, češ, ti žele, da bi „Legi“ tu ustanovila šolo. Tega pa ne verujemo, pač se pa nadejamo, da pridobimo 2 njihovo pomočjo recimo: železnično postajo, občinski vodnjak, kar gotovo zelo potrebujemo in za kar bi jim bili v resnici hvaležni. A „Legi“ in „Corriere“ so nam deveta briga in zato jim damo dober svet: naj le ostanejo kjer so, mi jih ne potrebujemo!

Z dežele, 19. t. m. — Pazljivo sem čital o delovanju naših poslancev v zadnjem zasedanju državnega zbora. Marsikaj nisem mogel umeti ter sem se čudil, kakó so bili pri marsikateri stvari celo naši poslanci razdeljeni. Zakaj to? Kdo je tenak kriv? Kaj se nametuje s takim postopanjem? tako sem se uprašal jaz in se ve — se marsikdo drugi. Ko sem pa prebral nekatere časnike, aha! — tedaj sem precej vedel, kam pes tace molí. Torej ne za stvar, ampak zaradi oseb in osebnih zadev ta razburjenost v časopisu! Kakó iznenadeni so bili čitatelji „Soče“, ko nam je odkrila, kaj se je vršilo — za kulisami. In zato ji se očitajo, da narod — slepi in da goljufa javno mnenje? To je res „narobe svet“, kakor lista basen o volku in jagnjetu. Kakó vam daje po hrbtu, gospod urednik, trojica Tonkličevih zasebnikov: „Slovenec“, „Primorski List“ in Obizvijev „uzor slovenske poštenosti“. O, ta gospod doktor (menda tudi „uzor“ slovenskih odvetnikov) ne more pozabiti, kakó visoko na tronu je sedel — nekdaj, kakó prezirljivo je gledal z višave doli na goriske Slovence, ki so ležali v prahu pred njim. Tempi pasati non tornano più! Naš narod je že toliko zrel, da ve, kje mu je iskati prijateljev in kje samooblastnih močenočev; naš narod zna soditi sam, kaj je pravo in kaj krivo. Po delu pa tudi — plačilo! Zastonj mahate po „Soči“, zastonj tožbe proti uredniku, zastonj vse pisarjenje takih listov, ki bi radi otemnili našega dičenega Gregorčiča, a povzdignili na prejšnjo višino — viteza Tonkliča. Ne verujemo vam več, — spregledali smo! Le begajte, le razdeljujte, le uničujte, — našega mišljenja in prepričanja ne omagate in ne spreminite. Mi za Tonkličem? „Mein Lieben, was willst du noch mehr?“ Nikdar več! Pač pa upamo, da se ob svojem času še vidimo „na bojnem polju“, — in ker smo prepričani, da je naše ljudstvo res „politično pošteno“, — upamo, da to ljudstvo pomete z javnega pozorišča vse tiste, katerim ugaja Tonkličeva nepolitična politika. Vemo, da bi nekateri radi uničili vse tiste, ki se jim ne uklanjajo in jih slepo ne ubogajo; vemo, da je nekaterikom več lastni „jaz“, nego blagor ljudstva in napredek našega naroda; vemo tudi, da jim je dobro vsako sredstvo, da bi le dosegli svoje osebne koristi in uničili tiste, ki so jim na poti. A vemo tudi to, da je zastonj vse vaše pisarjenje, zavijanje in beganje. Ogrinjajte se le s „poštenostjo“ ali s „katoliško vero“, — poznamo se! Bog daj, da bi se vsaj kmalu odprle oči tudi tistim, ki zapeljeni še vedno tavajo v temi in zmoti. A priči mora čas, ko nas bo res vse vezala sloga in — ljubezen. Naj vsak trezno in pošteno sodi, pa bo vedel; „kdo slepec je in kdo — sl...“

Iz Tolmina, 19. marca. — V soboto 17. t. m. ob 8. zvečer vršil se je v čitalniških prostorih sijajen banket na čast odhajajočemu sodnemu pristavu dr. Henriku Tumt, kateriga dobite v Gorico, za kar smo vam Goricanom prav od srca — zavidni.

Banketa se je udeležilo nad 40 Tumovih prijateljev iz vseh stanov tolminskega prebivalstva. Poleg teh je poveljal slavnost naš izborni mešani zbor, pa tudi tolminski orhester je spretno tekmoval z izbranimi slovenskimi komadi. Vseh skupaj nas je bilo nad 80. — Slavljenca je čičil krasen šopek, ka-

teri so mu poklonile č. gg. odbornice naše senške podružnice sv. Cirila in Metoda, ki že ima dr. Tumt zahvaliti za svoj začetek in razvitek.

Prvi je napil slavilu tukajšnji velepospšovani gospod sodnik Milovčič, povdarjajoč Tumovo poštovanost za našega kmeta in izrazujoč svoje prepričanje, da bi isto delo veljalo tudi nadajeval tudi na svojem novem mestu v Gorici. — Gosp. Oskar Gabršček je napil v imenu „Tolminske Čitalnice“ slavljenca kot „poštovanemu bivšemu predsedniku našega prvega narodnega društva“. — Gosp. Andrej Vrtovec je bil pooblaščen, da mu je napil v imenu ženske podružnice sv. C. in M. kot njenemu ustanovitelju in kot probuditelju možke podružnice. — Gosp. Ant. Devetak mu je napil v imenu tolminskega in okoliškega zavednega prebivalstva. — Gosp. Avg. Berlot napil mu je kot uzornemu rodoljubu. — V vseh napitnicah povdarjale so se izredne vrline slavljenčeve, njegov jeklen značaj, uzorna pravikoljubnost, plemenitost njegove duše, poštovna delavnost povsod, kjer je treba kaj storiti v korist našega naroda. — Dr. Tumt zahvaljeval se je v izbranih besedah na napitnice, spominjajoč se odličnih vrlin našega gospoda sodnika, njegov neomahljiv značaj, njegovo moštvo, njegovo nekajeno pravikoljubnost na vse strani, itd. Dejal je, da ga veseli, ker so se v takó lepi slogi zbrali uradniki in tržani, izrazujoč nado, da bi se pogosto takó godilo, kar bi povsem utrdilo prijazno vez med njimi. — Napijalo se je še našemu narodnemu ženstvu, pevskemu zboru itd. — Pozno v noč smo se še le ločili. Ko smo sprejeli slavljenca do stanovanja, zapeli smo mu še zadnjo pesem — v slovo.

Ta večer ostane vsem udeležencem v nepozabnem spominu; upamo da slavljenec tudi, kajti priča mu je bil, da si je pridobil za svojega triletnega bivanja v Tolminu naše popolno spoštovanje, še več — našo iskreno ljubezen. Bog ga ohrani čilega na duhu in telesu tudi v lepi naši Gorici!

Domače in razne novice.

Zaplemba. Današnja prva izdaja „Soče“ za Gorico je bila zaplenjena s sledečim dopisom c. kr. državnega pravdnika:

Gospodu Andreju Gabršček-u, odgovornemu uredniku in tiskarju tednika „Soča“ tukaj

Naznanjam vam, da sem današnje številko tednika „Soča“ (izdaja za Gorico) zaradi sestavka „Od Drave“ zaplenil in da ob enem tukajšno c. k. glavarstvo naprosim, naj zaseže vse primerke, katere se najdejo v uredništvu, v Vaši tiskarni, v prodajalnicah in drugih javnih prostorih.

V Gorici, 23. marca 1894.

C. k. državni pravdnik

Canevari.

Č. gg. naročnikom in čitateljem voščimo prav srečne in vesele velikonočne praznike. Do mnogih naročnikov se pa takó obračamo z uljudno prošnjo, da bi se po praznikih domislili tudi našega upravnistva, ker s koncem tega meseca zaključujemo prvo četrtletje l. 1894.

„Kazipot“ po deželi gorisko-gradiščanski izide jutri. Razposljemo ga po vrsti najprej tistim rodoljubom, ki so ga naročili, potem pa na ogled sl. županstvu, raznim uradom, društvom, zasebnikom itd. Cena s poštnino vred znaša za zadnje 1 gl. 10. kr. Koliko praktične vrednosti bo ta knjiga za vsakogar, ki se količjak giblje zunaj ozkih mej svoje hiše, razvidi vsakdo na prvi pogled. Zato se nadejamo, da poleg ogromnega truda s sestavljanjem ne bomo imeli še gmotne izgube.

Vsiljena deputacija. Poročali smo, da so šli na Dunaj gg. dr. Marani, dr. Venuti in Körner v imenu goriskega mesta, da bi tamkaj rili proti nekaterim zahtevam goriskih Slovencev. Šli so pa tje kaj pod pretvezo, da se hotejo poganjati za železnico Javornik-Sv. Lucija-Gorica. — Gospodje so prinesli z Dunaja le zavest, kakó bore malo upliva ima tam gori njihova beseda. — Vrh tega jih je čakala še doma krepka moralna zausnica. — V zadnji seji mestnega stasništva je stasina Lenassi uprašal, kdo je pa poslal te gospode na Dunaj v imenu goriskega mesta? Nikdo ni znal odgovoriti na to uprašanje in le za silo so celo reč nekoliko pomakali, češ, počakajmo, kake novice s prinesli gospodje z Dunaja, potem bomo dalje govorili. — Prav radovedni smo tudi mi na to poročilo in na nadaljne korake mestnega stasništva v tem oziru.

† Marija Murnikova. — Narodna žena! Kdo ne bi snel spoštovanjem klobuka, ako čuje imenovati ženo, v katere srcu plamti vroča ljubezen za rod svoj? Drobna in nežna je ženska ročica, in vendar silno veliko dobrega stori za narod, ako služi plemenitemu, za domovinsko stvar unetemu srcu. Nad koraki take plemenite žene bdi božja Previdnost in kamor stopi, kamor se obrne, trosi

nam božji blagoslov. Divni procvit naše „Družbe sv. Cirila in Metoda“ je po velikem delu sad ženskega rodoljubja, ženske ljubezni in ženskega navdušenja.

Taka idealna in slovensko-patriotiska žena preminula je minoli torek v Ljubljani. Ime Marije Murnikove, soproge ces. svetnika, je bilo tesno spojeno z razvitkom društvenega življenja ljubljanskega v narodnem zmislu. Pri delu za narodne in človekoljubne svrhe bila je neutrdujiva. Nje vztrajnost in nje navdušenje za vse blago in lepo naj bi služila kot uzor marsikateremu možu. Bila je povsodi poznana in — spoštovana. Bodi jej blag spomin!

Žene slovenske! Ljubite rod svoj, kakor ga je ljubila Marija Murnikova!

„Gospodarski List“, ki je glasilo naše c. kr. kmetijske družbe, urejuje letos zopet g. E. Klavžar. Vsled posebnega dogovora s kmet. družbo dobivajo ga vsi naši naročniki brezplačno, a posebe naročen velja 1 gl. 20 kr. — Današnji „Soči“ je priložena 3. st. za mesec marec.

Več dopisov in tudi člankov polemичnega zadržanja smo odložili za prihodnje številke. Veliki teden je, ko je vse nekako kakor zagoljuno v tiho žalost; zato naj gromeci udarci in ostre pušice nekoliko počakajo veselega povelikonočnega časa. Toliko na znanja č. gg. dopisnikom.

Nesreča na vozu. — V soboto popoldne pripeljal so se iz Bilj v Gorico svaka Andrej Orel in Karol Scanziani ter prvega sestra Tereza Čibej. Na Starem trgu pred gostilno „pri zvezdi“ se voz prokucne in vsi trije padejo takó nesrečno z njega, da si je cerkovnik Orel zlomil levo roko in nogo, Scanziani si je zganil levo roko, Tereza Čibej pa se je takó hudo pobila, da je umrla že naslednji dan. Čibeja so prenesli v bolnišnico, kjer so mu povili roko in nogo; zdaj mu je že bolje in je zunaj nevarnosti. — Nesreča pač nikoli ne potirja, zdaj izvršuje tu, zdaj zopet tam svoje neusmiljeno delo, spominjajoč nas vsak hip minljivosti posvetnega blesca.

Iz Dalmacije priobčila je naša tržaska soboriteljica „Edinost“ dopis, ki bi moral zanimati trgovce po Slovenskem. Dopisnik pravi, da hrvaški trgovci v Dalmaciji so sklenili, da bodo odslej naročevali blago v tujini le v hrvaškem jeziku. Takó so tudi storili, a za hip so prišli v nemalo zadrego. Posledno jim nedostaje manufakturnega, norimberskega in sploh drobnega blaga, papirja, pisarniških potrebščin in zveplenk. Podjeten slovenski trgovec bi si lahko izkoristil ta položaj.

Okradeno sodišče. Iz Pulja pišejo „Tr. Tagblattu“ z dne 18. t. m.: „Sinoti ulomili so neznan tatovi v tukajšnje c. kr. okrajno sodišče ter ukradli iz blagajne razne urožbe v gotovem denarju in dragoceno ti v skupni vrednosti okoli 2000 gl. Tatove iščejo.“ Drzovitost tatov označimo se bolj, ako pripomnimo, da je baš v istem poslopu, kjer je okrajno sodišče, v priležju glavna stražarnica mestnih stražarjev!

Mali zvon cerkve Matere Božje na Vitovljah je — kakor je znano — nedavno razbila strela. Ta zvon prelje sedaj ljubljanski zvonar g. Samassa. Pohvaliti moramo sl. cerkveno predstojništvo v Oseku, da je izročilo to delo g. Samassi, katerega ima sedanj najslavnejši otrokovnjak v zvonilstvu benediktinec Pater Ivan Blessing za prvega zvonarja v Avstriji in Nemčiji. Našim občanom, ki si mislijo naročiti nove zvonove, priporočamo torej prav toplo, naj posnemajo č. g. vikarja oseškega.

Košut umrl. — Iz Torina javljajo, da je Košut umrl dne 20. t. m. 5 minut pred polnočjo. Revolucijonarec Košut porodil se je dne 27. aprila leta 1802. v Monoku, okraj Zemno, kot sin plemenite slovaške rodbine. Leta 1831. vstopil je v državni zbor kot namestnik nekega plemenitasa; tedaj izdajal je „Deželnozborski list“, kateri mu je donesl 1839. leta 4letno ječo, toda l. 1841. bil je pomiloščen. Zatem je prevzel uredništvo lista „Pesti Hirlap“, v katerem je deloval brezobzirno za narodna prava; leta 1847. pa je bil izvoljen poslancem v Pesto. Njega „patriotično“ delovanje o revoluciji je tako splošno znano, da nam ni treba istega še posebej omenjati. Po revoluciji vstopil je v Bathyanovo ministerstvo, v katerem se je kar najodločnejše branil sprave z Avstrijo. Po bitki pri Svehatu premestil je „vlado“ in „narodni zbor“ v Debrečin, kjer je proglasil Ogrsko kot neodvisno državo in izjavil za jedno, da je dinastija Habsburžanov ob prestol. Ko so zadušili Rusi madjarsko revolucijo, pobegnil je Košut s prva na Turško, kjer so ga zaprli, toda izpustili so ga zopet, ker so se potegnile zanj Združene države Severoameriške in pa Francija. Potem je pobegnil v Anglesko, pozneje pa se je nastanil v Italiji. Majjarski somišljeniki izvolili so ga poslancem leta 1867. in 1877. toda Košut ni hotel prevzeti poslanske časti. — To je v glavnih potezah življenje „ogrskega patrijota“, katerega proslavlja madjarsko „liberalstvo“. — Pokoj njegovi duši!

Razprava proti ubljalcem Mrve pričela je v Pragi, kakor smo bili objavili, dne 12. t. m. Zložena sta 18letni ključarski vajenec Otokar Doležal in 17letni delavec Fran Dragoun zavratnega umora, 29letni rokovičarki pomočnik Josip Kriz naročenega umora,

datje 24letna Krizeva žena Ana, 29letni ogjar Henrik Vojteh in 28letni kandid. pravosodja, tajnik mladostnega kluba, Anton Čizek pa skrivde na zavratnem umoru. Vsi navedeni, izzemši Ano Kriz, obtoženi so tudi ševanja proti vladarju, državni upravi in vladni obliki, prestopka tajne zveze (kot člani „Omladine“), Čizek poleg vsega še širjenja prepovedanih tiskovin. Vojteh pa javnega nasilstva in končno Kriz, Doležal in Dragoun še hudo delstva kršenja zakona o dinamitu. Ker je razprava malone izključno tajna, prihaja o njej le malo v javnost. Takoj o početku razprave so se pritožili branitelji zatožencev proti temu, da predseduje tej razpravi isti sodnik, kateri je predsedoval razpravam proti „Omladini“. Vsi sodniki in sodnijsko osebje so bili isti, kakor so bili v razpravi proti „Omladini“, tudi javni tožitelj je bil isti (drž. pravdnika nam. Lorenz). Branitelji pa odvelniki: dr. Stranski, dr. Baxa, dr. Klumpner in dr. Körner.

Razsodbo proglasilo je izjemno sodišče v Pragi dne 20. t. m. ob 5. uri popoldne. Glavna zatožena Doležal in Dragoun obsojena sta vsak na 10letno težko ječo, tudi Kriz je dobil 10 let težke ječe, ker ga je sodišče spoznalo sokrivim umora. Ostali trije obtoženci (Krizeva žena Ana, ogjar Vojteh in drd. Čizek) so oproščeni. Pred sodiščem zbralo se je mnogo ljudstva, katero pa je razglašala policija. — Taka razsodba je napravila na ljudstvo jako povoljen utis, kajti tudi glavnima obtožencema odmerjena kazen je razmerno nizka.

„Slovenska knjižnica“. — Jutri izide 13. snopile, ki bo obzegal le na treh polah nadaljevanje „Odiseje“. Štirih pol ni bilo mogoče ditiškatati radi praznikov in ker smo imeli s „Kazipotom“ več dela, da smo ga dogotovili do Velike noči. — „Odiseja“ bo dovršena v 14. snopilu. Dodan bo kratek uvod, ki pojasni tudi priprostemu bralcu vse, kar treba, da bo popolnoma umel to krasno delo starodavnega grškega junaskega pesništva.

Vsi štirje snopile bodo za razprodajo vezani v eno samo knjigo. Tisti gg. naročniki, ki so se oglasili zadnji mesec, dobó vse štiri snopile skupno vezane, ker posamičnih snopilev smo izdali le toliko, kolikor smo jih potrebovali.

Razni listi so kaj pohvalno omenjali prevod gosp. prof. A. Kraglja „Slovenski Narod“ je teden za tednom s prav luskavimi besedami opozarjal svoje čitatelje na to književno podjetje.

Tržaska „Edinost“ je pa priobčila v soboto sledeči članek:

„Slovenska knjižnica“. — Pred par meseci smo se v obširnejšem članku bavili s tem novim književnim podjetjem, ki izhaja redno vsako drugo soboto v „Goriški Tiskarni“ A. Gabrščeka v Gorici. Tudi vsi drugi slovenski listi pohvalno omenjajo to knjižnico, ki obeta postati za Slovence pravi zaklad leposlovne književnosti. Vedeti je namreč, da izide na leto po 26 snopilev, obseznih povprečno po 64 strani; koliko povesti in sploh leposlovnih „del“ lahko izide torej le v enem samem letu, si lahko mislimo. A koliko se le za 5, za 10, za 20 let, ako bo imel izdajatelj dosti gmotne podpore, da bo mogel nadaljevati svoje započetje! Vsako leto izide torej več povesti v tej knjižnici nego bi bilo sploh tiskanih v vseh ostalih zbirkah na Slovenskem. In vse to le za 2 gl. 60 kr. na leto ali le 10 novičev za snopile s poštnino vred. To je pač takó nizka cena, da bi bila za nas Slovence uprav sramota, ako bi to podjetje propadlo.

Doslej je izšlo 12 snopilev, ki so objavili 16 povesti iz raznih slovenskih jezikov. V 11. in 12. snopilu pa je priobčila „Odiseja“, katero je slovenski mladini priredil prof. Andrej Kragelj. Povest bo dovršena v 14. snopilu. „Odiseja“ nismo še imeli mi Slovenci v celotnem prevodu. Zato smo prof. Kraglja jako hvaležni, da nam je v poljudni obliki in besedi podal ta sloveči klasični epos starih Grkov.

O „Slov. knjižnici“ se izražajo semtertje še marsikake želje. Prepričani smo, da uredništvo se bo po svojih močeh rado oziralo na opravičene želje in da bo skušalo svoje podjetje vedno bolj in bolj popolnjevati. Toda nemogočih žrtv ne zahtevamo, saj se moramo le čuditi, da je za to ceno in pri dosedanjih pičli podpori taka, kakršna je. Uredništvo enakega češkega podjetja „Matica Slovanska“ je samo povedalo, da ima 5000 naročnikov, a podaja povprečno le po 48 strani berila za enako ceno. — To smo navedli v dokaz, kakó bratje Čehi podpirajo svoja književna podjetja. „Slovenska knjižnica“ nam je podala s svojimi dosedanjimi snopili dokaz, da zasluži vsestranske podpore od strani slovenskega občinstva.

V Pravični so položili k večnemu počitku v mladostni dobi za sušico umrlega pravniika Frana Tušarja. Rojen je bil l. 1869. Gimnazijo je dokončal v Gorici in potem se je upisal kot slušatelj prava na graškem vseučilišču. Toda gmotne razmere so ga silile, da se je učil zasebno doma. Slabo gmotno stanje je bilo baje začetek telesnemu bolehanju, ki je končalo s sušico in smrtjo. — Rodbina Rubbia mu je bila za njegove bolezni velika dobrotnica. Nekoliko časa je deloval tudi v naši tiskarni kot korektor in s tem dobil za silo nekaj zaslužka. — Kakó čistan je bil mladi Tušar v domači vasi, pokazal je pogreb 19. t. m., katerega se je udeležilo do 1000 oseb; došli so tudi mnogi

prijatelji iz obližja in iz Gorice. Spreved je vodil domači župnik s šestimi duhovniki. Krsto so nosili domači fantje. Druga udeležba je razvidna iz zahvale zadaj. Domači pevski zbor je zapel tri pesmi pred hišo, v cerkvi in pri grobu. In ko je župnik dejal: „Dragi France, potivaj v miru in večna luč naj ti svari!“ — porosile so solze žalosti očesa slehernega prijatelja in znanca. N. v. m. p.!

„Kotoliški centum“. — Med „Edinostjo“ na eni in „Slovenecem“ ter „Primorskim listom“ na drugi strani je nastala polemika vsled „Kotoliškega centuma“, ki naj bi se po vzgledu onega v nemškem državnem zboru ustanovil tudi na Dunaju. „Edinost“ od sobote je prinesla na odgovore v „Sl.“ in „Pr. L.“ prav trezno pisan članek, kateremu pritrjujemo tudi mi.

Glas sold. bedruckte Feinlards 75 kr. bis 2.65 p. — Mel (ca. 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis 11.65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben Dessins etc.), porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hofb.), Zürich.

Zahvala.

Vsem onim, ki so nas med boleznijo našega nepozabnega sina, oziroma brata, jurista

FRANA TUŠARJA

tolžili in ki so nam s svojo odlično udeležbo skazali svoje prijazno sočutje, izrekamo tem potom svojo presrečno, iskreno zahvalo. — Posebe se zahvalujemo č. duhovščino, na čelu jej domači župnik: pred. p. župnika z Vogerskega, vikarija z Gradista, kaplana v Hornbergu; župana in obd. odhormikom veteranskega društva iz Hornberga, gospodom tovarišem juristom, domačemu in zunanjemu učiteljskemu osebju; nadalje darovalcem krasnih vencev, kakor: rodbini Rubbia, osebju „Goriške tiskarne“ A. Gabršček, prijateljem: Ant. Saksida in Virgilu Blazinu, „Prvaškemu Sokolu“; domači veteranski godbi, pevskemu zboru za gniljive nagrobnice, „Prvaški čitalnici“ za udeležbo z zastavo — in sploh vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je poveljala za nas tužna slovesnost. Bog povrni!

V Prvačini, 21. marca 1894.

Zalagača rodbina.

VABILO

k občnemu zboru

„Goriške ljudske posojilnice“

ki bo dne 28. marca t. l.

ob 11. uri dop. v društvenih prostorih.

Dnevni red:

- 1.) Tajnikovo poročilo.
- 2.) Potrjenje letnega računa.
- 3.) Razdelitev čistega dobička.
- 4.) Volitev ravnateljstva.
- 5.) Volitev nadzorstva.

Opomba. Letni račun in bilanca za leto 1892. sta razpoložena do 26. t. m. v društveni pisarnici, kjer ju društveniki lahko pregledajo v uradnih dnevih in urah.

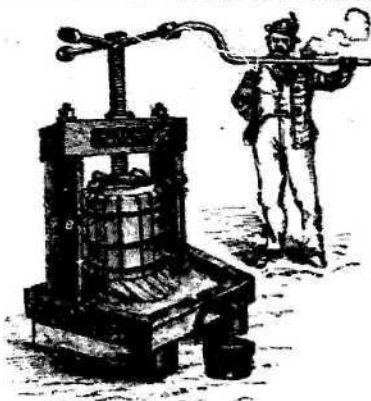
V Gorici, dne 5. marca 1894.

Bavateljstvo in nadzorstvo.

Hiša v najem

se odda pri cesarski cesti na Lijaku pri Ajševici, ki je primerna za gostilno. Pri tleh sta dve sobi, klet, kuhinja in veža, v prvem nadstropju dve sobi in na vrhu žitnica. Pri hiši je hlev, dvorišče, kovačija in vrt.

Pogoji se natančno izvedo pri lastniku hiše g. Francu Rijavcu, v St. Mihehu št. 1.

Bogato ilustrovani 192 str. obsežen cenik v slovensko-nemškem ali italijansko-nemškem jeziku pošilja na zahtevo brezplačno.

Razprodajalci se iščejo.

Vsi stroji za poljedelstvo.

Posebnosti

treba naročati le pri tvrdki Ig. Heller. Stiskalnice za seno, slamo in za nakladanje raznih vrst. Hidravlične stiskalnice. Diferencialne vinske stiskalnice. Nove škropilke proti peronospori, način Vermorei. Samostojne škropilke proti peronospori v bakru z zračno tlačilko.

Novi sadni mlini in sadne stiskalnice.

Aparati za parjenje krme, za varčno kuhanje, za trgatve grozdja, za sušenje sadja in zelenjavi, za robkarje turšice: trieri, mlatilnice, rezalnice, mlini za debelo moko itd.

Lito železo surovo ali pripravljeno k vsem strojem po najnižjih cenah in najugodnejših pogojih. Pošilja izdelke pod jamstvom in na poskušnjo

IG. HELLER, Dunaj

22 Praterstrasse St. 49.

Svari se pred kupovanjem ponarej.

6 gld. 6

Senzacijo

delajo najnovjše

originalne goldin-remontoir žepne ure iz Genfa

Te ure sv. takó krasno in elegantno izdelane, da jih celó izvedenci ne morejo razločevati od zlatih. Krasno cilezirani pokrovi ostanejo vselej enaki in daje se za točnost triletno pismo zagotovilo.

Cena za kos 6 gld.

Prave goldin zlate verižice z varnostno zapono vrste Sport-Marquis ali Panzer-Facon za kos 1 gld 50 kr.

K vsaki uri brezplačno ohranitev.

Goldin ure so zaradi svoje točnosti v rabi skoro že pri večini uradnikov avstro-ogerskih železnic. Dobivajo se edino le pri osrednji zalogi

Alfred Fischer, Dunaj, 4., Adlegasse, 12.

Pošiljajo se po povzetju ali proti plačilu naprej.

6 gld. 6

Vozni listi in tovarni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrod

„Red Stearn Linie“ iz Antverpena

direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na uprašanja odgovarja točno: koncesijovani zastop

„Red Star Linie“

na DUNAJU, IV Weyringergasse 17

ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Statbureau & commercielles Correspondent der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

pripotoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priroca vseh vrst pisalnih in šolskih potrebščin po najnižjih cenah.

Za vinogradnike.

Podpisane imam vedno v zalogi škropilnice, narejene iz medenine, močno uglačene, da se takó lahko ne zamažejo. — Pompa se odpira z roko brez ključev; zaklopnice, škropilne cevi iz kavnika morejo se menjati. Cevi so tudi za droben okrogel curek.

Popravlja škropilnice vseh vrst. Ima tudi opravevalke za žveplo.

Njegova delavnica priprav za vinogradnike je bila odlikovana na zadnji razstavi v Gorici l. 1891.

Maks. Ornella

V Ozki ulici (via Stretta) št. 1. v Gorici.

V vsaki župniji in županiji

sprejme se razumna, čislana in gmotno dobro stoječa oseba kot

zaupna oseba

z dobrimi postranskimi zaslužki v službo. Pismene ponudbe je pošiljati pod

201 191. Graz, post. rest.

USTANOVILJENO l. 1820.

Srebrna svetinja v Parizu 1878.

Častni in priznalni diplom na Dunaju 1873.

INSAM & PRINOTH

St. Ulrich in Gröden (Tirol).

se priporočata za cerkvena dela iz lesu, kakor:

oltarji, prižnice, spovednice, krstilniki, križevi poti, sveti

kipi, razpela jaslica, itd. itd.

po zeló nizkih cenah.

Ceniki brezplačno in poštarine prosto.

Spričalo. Gospoda INSAM in PRIMOTH v St. Ulrichu-

Gröden (Tirol) sta izgotovila križev pot za župno cerkev v

Kaindorfu (Štajersko) v popolno zadovoljnost izvedencev, da v

največje občudovanje domačinov, in to v določenem času in za prav zmerno ceno. Morem ju torej vsem č. cerkvenim oskrbnikom prav toplo priporočati.

Cerkveno predstojništvo v Kaindorfu, Štajersko,

Jos. Thurner, kapelan.

Edina tovarena

„Caffè Vittoria“

V TRSTU.

Kava „Vittoria“ je edina svoje vrste, kajti rabi se samo, kar je njena posebnost, da jej ni treba dodajati kulinarijale kave!

Z mlekom je slastna. Ako je pa primečano dvajsetino prave kave, postane izborna!

Kava „Vittoria“ se visoko ceni, kar je izredno zdravilna, okusna, krepliva in ekonomična. — Iz enega kila se dobi 80 vedjih skledje kave.

S kavo „Vittoria“ pripravimo gotovo 200 ed-stetkov v primeri s kolonijalno kavo, katere, in sicer navadne vrste, peče 3 zudeča ne stane pod gld. 1.80; dočim pa kava „Vittoria“ stane le 66 kr., dobimo razloček gld. 1.13, kar je enako 200 ed-stetkom.

Kemična analiza gospoda Augusta Vierterja, profesorja na c. kr. akademiji za kupčijo in mornarstvo; gospoda Ivana Perhauza, profesorja kemije in zapriscenega izvedenca; kemično-analitičnega-tehnološkega poskušališča Ivana Henr. Huberja, itd. itd. kakor tudi laskava mnenja mnogih odličnih zdravnikov (ki jo nazivajo kavo „bodočnost“); ako se dostavimo, da to kavo rabijo že nekatere bolnišnice, dobrodelni zavodi, kolegiji in semenišča; dalje da konsumenti hlastno popraščujejo po nji — vse to sijajno potrjuje, da kavi „Vittoria“ tje danes prvo mesto med vsemi do zdaj znanimi primesili.

Gotovo je torej, da bo to kavo rabila vsaka rodbina, koji je mar zdravlje in štednja.

Uzenci brezplačno. — Za poskušnjo se razpošilja po pošti zavoji po 5 kil proti povzetju 3 gld., ako se je obrnil na založnika R. du Ban v Trstu, Piazza Lipsia 2.

Založnik v Gorici gosp. Ernest Stecker, Červinjani gosp. Giuseppe Drossi r. Franca.

Svojo veliko zalogo

olja iz oliv

priporoča

Enrico gm. Carlo Gortan,

vla Caserma 4, Trst | naspr. ptivarni Pilsen |

Čudovite kapljice

sv. Antona Padovanskega

Neprekosljive zaradi čudovitih moči in odstranijo v kratkem času priprsto rabo ene žličice dvakrat na dan, vsaktero bolezen želočno, žlate žile, omotice, hipohondrije, na jetrih, skaženi krvi.

Cene ene steklenice 30 kr.

Prodaja se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitev in pošiljatev pa edino v lekarnici

Cristofolletti v Gorici.

Od premnogih zahval priobčujemo tu le dve:

V St. Stebri na Koroskem, 17 apr. Z velikim veseljem Vam naznanjam, da je moja mati ozdravela, ko je zaužila 2 stekl. Vaših slavnostnih kapljic sv. Antona. Imela je krč v prsih, katerega mnogi zdravniki niso mogli ozdraviti, dokler me srečen slučaj ni opozoril na Vaše čudovito zdravilo. Pošljite mi . . . itd. Janez Konečnik.

Mallenberg. Nad 20 let trpel sem na srčni bolezni, dokler nisem začel uživati slovečih kapljic sv. Antona. Prosim, da mi zopet pošljete . . . itd. Johana Kravtitsch.

„Kupuj pri kovaču in ne pri kovačicu“ govori star pregovor.

To lahko rečem o svojem zavodu, kajti le takó velika kupčija, kakor moja, ima vsled ogromnega blaga in raznih prednostj malo stroškov, ki končno pridejo kupovalcu na dobro.

Krasne uzorce zasebnikom brezplačno in poštarine prosto. — Bogata knjiga uzorcev, kakoršne doslej še ni bilo, se pošilja krojačem brez plačane poštarine.

Snovi za obleke.

Perutljen, in deskla za visoko duhovščino, predpisano blago za uniforme c. kr. uradnikov, tudi za veterane, ognjegase, telovadce, livreje, sukna za biljarde in igralne mize, za prevlačenje kočij, potne plede od 4-16 gld.

Cene vredne, pošteno, trpešno, čisto volneno, sukno in ne cene cunj, ki niso vredne niti toliko, kolikor stane krojač, pripotoča

Ivan Stikarofsky

v Brnu, (ki je avstrijski Manchester).

Največja zaloga sukna v vrednosti 12 mil. gld.

Razpošilja le s porzetjem.

Dopisuje v nemškem, češkem, madjarskem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.